

De wintertuin

Kristin Hannah bij Boekerij:

De nachtegaal
Wie naar de sterren grijpt
Verder dan de sterren
De tijd van loslaten
Een handvol hemel
Grand Central (verhalen)
Alice, het wolvenmeisje
Midden in de winternacht
Aan het einde van de wereld
De wintertuin

KRISTIN HANNAH

De wintertuin

Pas na vele jaren ontdekken twee zussen wat hun ouders
overkwam in de Tweede Wereldoorlog

ISBN 978-90-225-9189-5
ISBN 978-94-023-1589-9 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Winter Garden*

Vertaling: Marjet Schumacher

Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Studio, Amsterdam

Omslagbeeld: © Trevillion Images

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2010 Kristin Hannah

© 2020 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn man, Benjamin, zoals altijd;

voor mijn moeder: ik wou dat ik naar meer van je levensverhalen had geluisterd toen ik de kans had;

voor mijn vader en Debbie: dank jullie wel voor een onvergetelijke reis en herinneringen die nog veel onvergetelijker zullen zijn; en

voor mijn geliefde Tucker: ik ben zo trots op je. Jouw avontuur is nog maar net begonnen.

Nee, niet het mijne: het is het leed van iemand anders.
Ik had het nooit kunnen dragen. Dus neem het ding
dat is gebeurd, verstop het, stop het in de grond.
Haal vlug de lampen weg..
Nacht.

—ANNA ACHMATOVA

Proloog

1972

Op de oevers van de machtige Columbia River, in dit ijzige seizoen waarin iedere ademtocht zichtbaar werd, was het stil in de boomgaard die Belye Nochi heette. Slappende appelbomen strekten zich uit zo ver het oog reikte, hun stevige wortels diep in de koude, vruchtbare grond verankerd. Als de temperaturen kelderden en alle kleur uit het land en de lucht wegtrok, veroorzaakte het wit geworden landschap een soort sneeuwblindheid; de ene dag was niet meer te onderscheiden van de andere. Alles bevroor, werd breekbaar.

Nergens was de stilte voelbaarder dan in Meredith Whitsons eigen huis. Met haar twaalf jaar had ze al ontdekt wat voor leegtes er konden ontstaan tussen mensen. Ze zou graag willen dat haar familie was zoals de families die ze op televisie zag, waar alles perfect leek en iedereen goed met elkaar kon opschieten. Niemand, zelfs haar geliefde vader niet, begreep hoe eenzaam ze zich vaak voelde binnen deze vier muren, hoe onzichtbaar.

Maar dat zou morgenavond allemaal veranderen.

Ze had een briljant plan bedacht. Ze had een toneelstuk geschreven, gebaseerd op een van haar moeders sprookjes, en ze zou het opvoeren tijdens de jaarlijkse kerstviering. Het was typisch zoiets wat zou kunnen gebeuren in een aflevering van *The Partridge Family*.

‘Waarom mag ik niet de hoofdrol spelen?’ vroeg Nina zeurderig. Het

was minstens de tiende keer dat ze die vraag stelde sinds Meredith het script af had.

Meredith draaide zich om in haar stoel en keek neer op haar zusje van negen, dat gehurkt op de houten vloer van hun slaapkamer een mintgroen kasteel op een oud laken zat te schilderen.

Meredith beet op haar onderlip en deed haar best om niet te fronsen. Het kasteel was veel te rommelig; helemaal niet goed. ‘Moeten we het daar nou alweer over hebben, Nina?’

‘Maar waaróm mag ik niet de boerendochter zijn die trouwt met de prins?’

‘Dat weet je best. Jeff speelt de prins en hij is dertien. Je zou er stom uitzien naast hem.’

Nina zette haar verfkwast in het lege soepblik en leunde achterover op haar hielen. Met haar korte zwarte haar, heldergroene ogen en bleke huid zag ze eruit als een volmaakt klein elfje. ‘Mag ik volgend jaar de boerendochter zijn?’

‘Zeker weten.’ Meredith grijnsde. Ze vond het een heerlijk idee dat ze misschien wel een familietraditie aan het creëren was. Bij al haar vriendinnen thuis hadden ze tradities, maar bij de Whitsons niet; zij waren altijd anders geweest. Er kwam geen familie op bezoek met de feestdagen, er was geen kalkoen met Thanksgiving en geen ham met Pasen, er waren geen gebeden die altijd werden opgezegd. Ze wisten verdorie niet eens precies hoe oud hun moeder was.

Het kwam doordat mama Russische was en alleen in dit land. Of dat was in ieder geval wat papa zei. Mama zelf zei nooit zoveel, nergens over.

Meredith reageerde verrast toen er op de deur werd geklopt. Ze keek op, precies op het moment dat Jeff Cooper en haar vader de kamer binnen kwamen.

Meredith voelde zich net zo’n lange, slappe ballon die langzaam wordt gevuld en een nieuwe vorm aanneemt door de lucht die erin wordt geblazen, en in dit geval was Jeffrey Cooper de lucht. Ze waren al sinds groep vier elkaars beste vrienden, maar de laatste tijd voelde het anders om in zijn buurt te zijn. Spannend. Soms, als hij naar haar

keek, kon ze amper ademen. ‘Je bent precies op tijd voor de repetitie.’

Hij schonk haar een van zijn oogverblindende glimlachjes. ‘Als je het maar niet aan Joey en de andere jongens vertelt. Ze zouden me hier echt onwijs mee pesten.’

‘Over dat repeteren,’ zei papa, een stap naar voren doend. Hij had zijn werkkleren nog aan, een bruin kostuum met oranje stiksel. Gek genoeg lag er geen glimlach verscholen onder zijn borstelige zwarte snor of in zijn ogen. Hij hield het script in de lucht. ‘Dit is het toneelstuk dat jullie gaan opvoeren?’

Meredith stond op uit haar stoel. ‘Denk je dat ze het mooi zal vinden?’

Nina kwam overeind. Haar hartvormige gezicht stond ongewoon ernstig. ‘Zal ze het mooi vinden?’

Ze keken elkaar aan over het grote, Picasso-achtige, groene kasteel en de kostuums die op het bed lagen uitgesteld. De waarheid die ze onderling uitwisselden, met enkel blikken, was dat Anya Whitson een kille vrouw was; alle warmte die ze bezat, was op haar echtgenoot gericht. Bitter weinig ervan bereikte haar dochters. Toen ze klein waren, had papa geprobeerd te doen alsof het anders was, om hun aandacht af te leiden als een goochelaar, hen betoverend met de stralende warmte van zijn genegenheid, maar net als met alle illusies was de waarheid er uiteindelijk achter vandaan gekomen.

Ze wisten dus allemaal wat Meredith vroeg.

‘Ik weet het niet, Meredoedel,’ zei papa, in zijn zak reikend naar zijn sigaretten. ‘Je moeders verhalen...’

‘Ik vind het heerlijk als ze aan het vertellen is,’ zei Meredith.

‘Het is de enige keer dat ze echt tegen ons praat,’ voegde Nina eraan toe.

Papa stak een sigaret op en staarde naar hen door een kringeltje grijze rook, zijn bruine ogen tot spleetjes geknepen. ‘Ja,’ zei hij, uitblazend. ‘Het is alleen...’

Meredith liep naar hem toe, erop lettend dat ze niet op het schilderwerk stapte. Ze begreep zijn aarzeling; niemand van hen wist ooit precies wanneer mama een woedeaanval zou krijgen, maar dit keer

wist Meredith zeker dat ze het antwoord had. Als er iets was waar haar moeder van hield, dan was het wel dit sprookje over een roekeloze boerendochter die het lef had om verliefd te worden op een prins. ‘Het duurt maar tien minuten, papa. Ik heb het geklokt. Iedereen zal het leuk vinden.’

‘Oké dan,’ zei hij uiteindelijk.

Ze voelde haar borst opzwellen van trots en hoop. Voor één keer zou ze de kerstviering niet doorbrengen met een boek in een donker hoekje van de woonkamer, of met afwassen in de keuken. In plaats daarvan zou ze in het middelpunt van haar moeders belangstelling staan. Dit toneelstuk zou bewijzen dat Meredith had geluisterd naar ieder kostbaar woord dat mama ooit had gezegd, zelfs de weinige woorden die zachtjes werden uitgesproken, in het donker, als ze een verhaal vertelde.

In het daaropvolgende uur dirigeerde Meredith haar acteurs door het toneelstuk heen, hoewel eigenlijk alleen Jeff hulp nodig had. Nina en zij hoorden dit sprookje al jaren.

Later, toen de repetitie afgelopen was en iedereen zijn eigen weg was gegaan, bleef Meredith doorwerken. Ze maakte een poster waarop stond: EENMALIGE VOORSTELLING: EEN GROOTS TONEELSTUK VOOR DE FEESTDAGEN en schreef hun drie namen eronder. Ze werkte het geschilderde achterdoek bij (het was onmogelijk om het helemaal goed te krijgen; Nina kleurde altijd buiten de lijntjes), en hing het toen op in de woonkamer. Toen het decor klaar was, maakte ze lovertjes op het balletrokje van tule dat dienst deed als de prinsessenjurk die ze aan het eind zou dragen. Het was bijna twee uur 's nachts tegen de tijd dat ze naar bed ging en zelfs toen was ze nog zo opgewonden dat het heel lang duurde voordat ze in slaap viel.

De volgende dag leek voorbij te kruipen, maar om zes uur begonnen dan eindelijk de gasten te arriveren. Het was geen groot gezelschap, gewoon dezelfde mensen als altijd: mannen en vrouwen die voor de boomgaard werkten plus hun familie, een paar burens en papa's enige nog levende familielid: zijn zus Dora.

Meredith zat boven aan de trap naar de hal beneden te kijken.

Onwillekeurig zat ze met haar voet op de tree te tikken, zich afvragend wanneer ze het startsein zou kunnen geven.

Net toen ze op het punt stond om op te staan, hoorde ze een kletterend, rammelend geluid.

O, nee. Ze schoot overeind en rende de trap af, maar het was al te laat.

Nina stond in de keuken met een metalen lepel op een pan te slaan en riep: 'Het gaat beginnen!' Niemand wist de schijnwerpers zo op zichzelf gericht te krijgen als Nina.

Er klonk hier en daar gelach terwijl de gasten zich via de keuken naar de woonkamer begaven, waar het geschilderde kasteel aan een aluminium filmprojectiescherm hing naast de immense open haard. Rechts daarvan stond een grote kerstboom, versierd met supermarktlichtjes en knutselwerkjes die Nina en Meredith in de loop der jaren hadden gemaakt. Voor het beschilderde laken bevond zich hun 'podium': een kleine houten brug die rustte op de hardhouten vloer en een straatlantaarn gemaakt van karton, met een zaklamp die met tape aan de bovenkant was vastgemaakt.

Meredith dimde de lichten in de kamer, deed de zaklamp aan en dook toen weg achter de geschilderde achtergrond. Nina en Jeff waren er al, in hun kostuums.

Er was maar een klein beetje privacy hierachter. Als ze naar opzij leunde, kon ze een aantal van de gasten zien, en zij haar ook, maar het voelde toch afgebakend. Toen het stil werd in de kamer, haalde Meredith diep adem en begon het verhaal te vertellen dat ze zo zorgvuldig had uitgedacht: 'Haar naam is Vera en ze is een arme boerendochter, een niemand. Ze woont in een magisch rijk dat het Sneeuwkoninkrijk heet, maar haar geliefde wereld is stervende. Het kwaad heeft zijn intrede gedaan in dit land; het rolt over de geplaveide straatjes in zwarte koetsen, gezonden door een donkere, gemene ridder die het allemaal wil verwoesten.'

Meredith maakte haar entree, ervoor wakend om niet te struikelen over haar lange, gelaagde rokken toen ze het podium betrad. Ze keek uit over de gasten en zag haar moeder achter in de kamer, zelfs in deze menigte op de een of andere manier alleen, haar mooie gezicht

verscholen achter een waas van sigarettenrook. Voor één keer zat ze Meredith recht aan te kijken.

‘Kom, zusje,’ zei Meredith luid terwijl ze in de richting van de straatlantaarn liep. ‘We zullen ons niet laten tegenhouden door deze kou.’

Nina stapte achter het gordijn vandaan. Gekleed in een haveloos nachthemd, haar haar bedekt door een zakdoek, wong ze haar handen ineen en keek naar Meredith op. ‘Denk je dat het de Zwarte Ridder is?’ riep ze, daarmee een lach ontlokkend aan het publiek. ‘Komt het door zijn zwarte magie dat het zo koud is?’

‘Nee. Nee. Het komt door het verlies van onze vader dat ik het zo koud heb. Wanneer zal hij terugkeren?’ Meredith drukte de rug van haar hand tegen haar voorhoofd en zuchtte dramatisch. ‘De koetsen zijn tegenwoordig overal. De Zwarte Ridder wint aan kracht... Mensen gaan voor onze ogen op in rook...’

‘Kijk,’ zei Nina, wijzend naar het geschilderde kasteel. ‘Het is de prins...’ Ze slaagde erin om eerbiedig te klinken.

Jeff nam zijn positie in op hun kleine podium. In zijn blauwe colbertje en spijkerbroek, met een goedkope gouden kroon op zijn tarweblonde haar, zag hij er zo knap uit dat Meredith heel even haar tekst kwijt was. Ze wist dat hij zich geneerde en zich niet op zijn gemak voelde – dat was duidelijk te zien aan de rode kleur van zijn wangen – maar toch was hij er, en daarmee bewees hij dat hij een goede vriend was. Hij glimlachte naar haar alsof ze werkelijk een prinses was.

Hij stak haar een paar zijden rozen toe. ‘Ik heb twee rozen voor je,’ zei hij tegen Meredith, met krakende stem.

Ze raakte zijn hand aan, maar voordat ze haar tekst kon zeggen, klonk er een harde klap.

Meredith draaide zich om, en zag haar moeder midden tussen de mensen staan, roerloos, haar gezicht bleek, haar blauwe ogen fonkelend van woede. Bloed drupte van haar hand. Ze had haar cocktailglas gebroken en zelfs hiervandaan kon Meredith een scherf uit haar moeders handpalm zien steken.

‘Genoeg,’ zei haar moeder scherp. ‘Dit is niet bepaald amusement voor een feestje.’

De gasten wisten niet wat ze moesten doen: sommigen stonden op, anderen bleven zitten. Het werd doodstil in de kamer.

Papa liep naar mama toe. Hij sloeg zijn arm om haar heen en trok haar dicht tegen zich aan. Of dat probeerde hij: ze wilde niet buigen, zelfs voor hem niet.

‘Ik had jullie nooit die idiote sprookjes moeten vertellen,’ zei mama, haar Russische accent scherp van woede. ‘Ik was vergeten hoe romantisch en leeghoofdig meisjes kunnen zijn.’

Meredith voelde zich zo vernederd dat ze zich niet kon verroeren.

Ze zag haar vader haar moeder naar de keuken loodsen, waar hij haar waarschijnlijk rechtstreeks meenam naar de gootsteen om haar hand schoon te maken. De gasten vertrokken alsof dit de *Titanic* was en ze op reddingsboten afstormden die vlak buiten de voordeur lagen te wachten.

Alleen Jeff keek naar Meredith en ze kon zien hoe gênant hij het vond voor haar. Hij liep op haar af, de twee rozen nog steeds in zijn hand. ‘Meredith –’

Ze stoof langs hem heen en rende de kamer uit. Aan het eind van de gang, in een donker hoekje, kwam ze slippend tot stilstand en bleef daar staan, hard hijgend terwijl de tranen brandden in haar ogen. Vanuit de keuken hoorde ze haar vaders stem, hij probeerde zijn boze vrouw te kalmeren. Een minuut later hoorde ze een deur dichtgaan en ze wist dat Jeff naar huis was gegaan.

‘Wat deed je verkeerd?’ vroeg Nina zachtjes terwijl ze naast haar kwam staan.

‘Wie zal het zeggen?’ zei Meredith, haar ogen droog vegend. ‘Wat een trut.’

‘Dat is een lelijk woord.’

Meredith hoorde het beven van Nina’s stem en wist dat ze heel erg haar best deed om niet te gaan huilen. Ze reikte omlaag en pakte de hand van haar zusje.

‘Wat gaan we doen? Moeten we sorry zeggen?’

Meredith moest onwillekeurig denken aan de vorige keer dat ze haar moeder boos had gemaakt en sorry tegen haar had gezegd. ‘Dat kan haar niks schelen. Geloof me.’

‘Wat gaan we dan doen?’

Meredith probeerde zich net zo volwassen te voelen als ze die ochtend had gedaan, maar haar zelfvertrouwen was verdwenen. Ze wist wat er zou gebeuren: papa zou mama kalmeren en daarna zou hij naar boven komen, naar hun slaapkamer, en hen aan het lachen maken en hen in zijn grote, sterke armen houden en tegen hen zeggen dat mama echt van hen hield. Tegen de tijd dat hij klaar was met de grapjes en de verhaaltjes, zou Meredith het wanhopig graag willen geloven. Voor de zoveelste keer. ‘Ik weet al wat ik ga doen,’ zei ze, door de hal naar de keuken lopend totdat ze mama’s zijkant kon zien – alleen haar slanke zwartfluwelen jurk, haar bleke arm en haar witte, witte haar. ‘Ik ga nooit meer naar die stomme sprookjes van haar luisteren.’

We weten niet hoe we afscheid moeten nemen:
we trekken voort, schouder aan schouder.
De zon gaat reeds onder;
je bent humeurig. Ik ben jouw schaduw.

ANNA ACHMATOVA

1

2000

Dus zo was het om veertig te zijn? Nee, toch? In het afgelopen jaar was ze veranderd van Meredith in een mevrouw. Zomaar, van het ene moment op het andere. Erger nog, haar huid begon zijn soepelheid te verliezen. Er zaten kleine plooitjes op plaatsen die voorheen altijd glad waren geweest. Haar nek was voller, daar bestond geen twijfel over. Ze werd nog niet grijs; dat was het enige lichtpuntje. Haar kastanjekleurige haar, geknipt in een schouderlange, eenvoudige bob, was nog altijd dik en glanzend. Maar haar ogen verrieden haar. Ze zag er moe uit. En niet alleen om zes uur 's morgens.

Ze keerde zich van de spiegel af en verruilde het oude t-shirt dat ze aanhad voor een zwarte joggingbroek, enkelsokjes en een zwart shirt met lange mouwen. Haar haar bij elkaar bindend in een korte, dikke paardenstaart, liep ze de badkamer uit naar haar donkere slaapkamer, waar het zachte snurken van haar echtgenoot bijna maakte dat ze weer terug in bed wilde kruipen. Er was een tijd geweest dat ze dat gewoon gedaan zou hebben, lekker tegen hem aan zou zijn gekropen.

Ze liep de kamer uit, trok de deur achter zich dicht en liep door de gang in de richting van de trap.

In de bleke gloed van een tweetal reeds lang overbodig geworden nachtlampjes, liep ze langs de gesloten deuren van de slaapkamers van haar kinderen. Niet dat ze nog kind waren. Jillian was nu negen-

tien, tweedejaarsstudente aan UCLA, en droomde ervan om dokter te worden, en Maddy – Merediths kleintje – was achttien en eerstejaarsstudente aan Vanderbilt. Zonder hen voelde dit huis – en Merediths leven – leger en stiller dan ze had verwacht. Bijna twintig jaar lang was ze de toegewijde moeder geweest die zichzelf nooit had gehad en het had gewerkt. Haar dochters en zij waren goede vriendinnen geworden. Hun afwezigheid maakte dat ze zich stuurloos voelde en een tikje doelloos. Ze wist dat het onnozel was. Het was niet zo dat ze niet genoeg te doen had. Ze miste de meisjes alleen, dat was alles.

Ze bleef in beweging. Dat leek de laatste tijd de beste manier om het hoofd boven water te houden.

Beneden bleef ze precies lang genoeg stilstaan in de woonkamer om de lichtjes in de kerstboom aan te doen. In de bijkeuken sprongen de honden tegen haar op, blaffend en kwispelend met hun staarten.

‘Luke, Leia, niet springen,’ zei ze bestraffend tegen de huskies, achter hun oren krabbend terwijl ze met hen naar de achterdeur liep. Toen ze die opendeed, stroomde er koude lucht naar binnen. Het had die nacht gesneeuwd, en hoewel het nog donker was op deze ochtend halverwege december, kon ze de bleke parelmoerglans zien van de weg en de landerijen. Haar adem veranderde in dampige pluimen.

Tegen de tijd dat ze allemaal buiten en onderweg waren, was het 6.10 uur en de lucht diep paarsgrijs.

Precies op tijd.

Meredith rende eerst langzaam, om haar lichaam aan de kou te laten wennen. Zoals iedere weekdag rende ze over het grindpad dat van haar huis omlaag voerde naar het huis van haar ouders en door naar de oude eenbaansweg die ongeveer anderhalve kilometer heuvelopwaarts eindigde. Daarvandaan volgde ze de lus die naar de golfbaan voerde en terug. Exact zeseneenhalve kilometer. Het was een routine die ze zelden oversloeg; ze had feitelijk geen keus. Alles aan Meredith was van nature groot. Ze was lang, had brede schouders, ronde heupen en grote voeten. Zelfs haar gelaatstrekken leken een tikje te veel voor haar bleke, ovale gezicht – ze had een grote

Julia Roberts-achtige mond, gigantische bruine ogen, volle wenkbrauwen en dik haar. Alleen door constant te sporten, een streng dieet, goede haarverzorgingsproducten en een pincet van industriële afmetingen kon ze er verzorgd uit blijven zien.

Toen ze weer de weg naar haar huis in sloeg, scheen de zon op de bergen en kleurden de besneeuwde toppen lavendel en roze.

Aan weerskanten van haar staken duizenden kale, sprietige appelbomen af tegen de sneeuw als bruine stokjes tegen witte stof. Deze vruchtbare landkloof was al vijftig jaar in het bezit van haar familie, en daar, in het hart ervan, groot en trots, stond het huis waarin ze was opgegroeid. Belye Nochi. Zelfs in het halfdonker zag het er belachelijk misplaatst en protserig uit.

Meredith bleef tegen de heuvel op rennen, sneller en sneller, totdat ze amper meer adem kon halen en ze een steek in haar zij voelde.

Ze kwam tot stilstand op haar eigen veranda terwijl de vallei zich vulde met helder, goudkleurig licht. Ze gaf de honden eten en haastte zich toen naar boven. Op het moment dat ze de badkamer in wilde lopen, kwam Jeff er net uit. Met alleen een handdoek om zijn middel en zijn grijzende blonde haar nog drijfnat, draaide hij zich zijwaarts om haar erlangs te laten, en zij deed hetzelfde. Geen van tweeën zei iets.

Tegen 7.20 uur stond ze haar haar af te drogen, en tegen 7.30 uur – precies op tijd – was ze aangekleed om naar haar werk te gaan, in een zwarte spijkerbroek en een getailleerde groene blouse. Een beetje eyeliner, een vleugje rouge en wat mascara, een laagje lippenstift, en ze was klaar om te gaan.

Beneden vond ze Jeff aan de keukentafel, zittend op zijn vaste plek, waar hij de *New York Times* zat te lezen. De honden lagen aan zijn voeten te slapen.

Ze liep naar de koffiepot en schonk een kop voor zichzelf in. ‘Zal ik de jouwe bijvullen?’

‘Ik heb nog,’ zei hij, zonder op te kijken.

Meredith roerde sojamelk door haar koffie en keek hoe de kleur veranderde. Ze bedacht dat Jeff en zij de laatste tijd alleen nog maar

afstandelijk tegen elkaar praatten, als vreemden – of gedesillustioneerde partners – en alleen maar over werk of de kinderen. Ze probeerde zich tevergeefs voor de geest te halen wanneer ze voor het laatst hadden gevrijd.

Misschien was dat wel normaal. Het was beslist normaal. Wanneer je al zo lang getrouwd was als zij, was het logisch dat het af en toe even wat minder was. Toch stemde het haar soms verdrietig als ze bedacht hoe hartstochtelijk ze ooit waren geweest. Ze was veertien geweest tijdens hun eerste afspraakje (ze waren naar *Young Frankenstein* geweest; het was nog steeds een van hun favoriete films) en eerlijk gezegd was dat de laatste keer geweest dat ze ooit echt naar andere mannen gekeken had. Het was raar als ze daar nu aan dacht; ze beschouwde zichzelf niet als een romantische vrouw, maar ze was praktisch op het eerste gezicht verliefd geworden. Hij was al zo lang als ze zich kon herinneren een deel van haar.

Ze waren jong getrouwd – te jong, eigenlijk – en ze was net als hij in Seattle gaan studeren, en ze hadden 's avonds en in het weekend in rokerige kroegen gewerkt om hun collegegeld te kunnen betalen. Ze was gelukkig geweest in hun piepkleine appartementje op de campus. Toen, in hun laatste studiejaar, was ze zwanger geraakt. Eerst had ze er slapeloze nachten van gehad. Ze was als de dood geweest dat ze net zo was als haar moeder en dat het ouderschap niet leuk zou zijn. Maar tot haar immense opluchting was ze tot de ontdekking gekomen dat ze totaal het tegenovergestelde was van haar moeder. Misschien had haar jonge leeftijd daaraan bijgedragen. Mama was allesbehalve jong meer geweest toen Meredith werd geboren.

Jeff schudde zijn hoofd. Het was een heel klein gebaar, nauwelijks een beweging te noemen, maar toch zag ze het. Ze waren altijd perfect op elkaar afgestemd geweest, en de laatste tijd leken hun wederzijdse teleurstellingen een geluid te produceren, een soort hoge fluittoon die alleen zij kon horen.

‘Wat?’ zei ze.

‘Niks.’

‘Je schudde niet voor niks met je hoofd. Wat is er?’

‘Ik vroeg je iets.’

‘Dat heb ik niet gehoord. Vraag het me nog een keer.’

‘Laat maar.’

‘Ook goed.’ Ze pakte haar koffie en liep naar de eetkamer.

Het was iets wat ze al honderd keer had gedaan en toch veranderde haar gezichtsbeeld op dat moment, toen ze onder de ouderwetse plafondlamp door liep met het nutteloze takje plastic hulst eraan.

Ze zag zichzelf als van een afstandje: een vrouw van veertig die met een kop koffie in haar hand naar twee lege plekken aan tafel stond te kijken en naar de man die er nog steeds was, en gedurende een fractie van een seconde vroeg ze zich af wat voor ander leven die vrouw gehad had kunnen hebben. Wat als ze niet was teruggekeerd naar huis om de boomgaard te runnen en haar kinderen op te voeden? Wat als ze niet zo jong getrouwd was? Wat voor soort vrouw zou ze dan geworden zijn?

En toen was het weg, als een zeepbel, en was ze weer waar ze hoorde te zijn.

‘Ben je voor het eten thuis?’

‘Ben ik dat niet altijd?’

‘Zeven uur,’ zei ze.

‘Natuurlijk,’ zei hij, de pagina omslaand. ‘Laten we een tijd afspreken.’

Om acht uur zat Meredith achter haar bureau. Zoals gewoonlijk was ze de eerste en liep ze links en rechts lichten aan knippend over de in afzonderlijke werkplekken opgedeelde eerste verdieping van de opslagloods. Ze kwam langs haar vaders kantoor – leeg nu – en bleef precies lang genoeg staan om een blik te werpen op de bordjes naast zijn deur. Dertien keer was hij gekozen tot Teler van het Jaar en de deelnemers kwamen hem nog steeds regelmatig om advies vragen. Het deed er niet toe dat hij nog maar af en toe op kantoor kwam, of dat hij al tien jaar min of meer met pensioen was. Hij was nog altijd het gezicht van de Belye Nochi-boomgaard, de man die in de jaren

zestig als eerste Golden Delicious-appels ging telen, Granny Smiths in de jaren zeventig en die in de jaren negentig de Braeburn en de Fuji introduceerde. De door hem ontwikkelde plannen voor koelopslag hadden een radicale verandering teweeggebracht in de industrie en mede daardoor was het mogelijk geworden om de allerbeste appels te exporteren over de hele wereld.

Ze had zelf ook bijgedragen aan de groei en het succes van het bedrijf, zoveel was zeker. Onder haar leiding was de loods voor koelopslag verder uitgebreid en een groot deel van hun activiteiten bestond nu uit de opslag van fruit voor andere telers. Ze had van het appelkraampje langs de kant van de weg een cadeauwinkel gemaakt waar honderden ambachtelijk gemaakte, lokale producten werden verkocht, met voedingsmiddelen als specialiteit, en Belye Nochi-souvenirs. In deze tijd van het jaar – de kerstdagen – wanneer busladingen toeristen Leavenworth overspoelden vanwege de wereldberoemde ceremonie van het aansteken van de kerstboomverlichting, vonden velen van hen de weg naar de cadeauwinkel.

Het eerste wat ze deed, was de telefoon pakken om haar jongste dochter te bellen. Het was even over tien in Tennessee.

‘Hallo?’ zei Maddy mompelend.

‘Goeiemorgen,’ zei Meredith opgewekt. ‘Het klinkt alsof er iemand heeft uitgeslapen.’

‘O. Mam. Hoi. Ik ben heel laat opgebleven vannacht. Studeren.’

‘Madison Elizabeth,’ was het enige wat Meredith hoefde te zeggen om haar punt te maken.

Maddy zuchtte. ‘Oké. Het was dus een Lambda Chi-feestje.’

‘Ik weet hoe leuk het allemaal is en hoe graag je je studententijd intens wilt beleven, maar je hebt volgende week je eerste tentamen. Dinsdagochtend, toch?’

‘Klopt.’

‘Je moet leren een balans te vinden tussen je studie en plezier maken. Dus gooi die melkflessenbenen van je over de rand van je bed en ga naar college. Het is een basisvaardigheid: de hele nacht feesten en toch op tijd je bed uit komen.’